

צילום: מנשה תולעם החזן

דליה גוטמן:

„אקסודוס' היתה הרוסה לכן שרפו אותה!“

שעתיים של אקסודוס בטלוויזיה הישראלית החכימו חלק גדול מאיתנו. הרבה פרטים חדשים למדתי על אר ניית-המעפילים המפורסמת ביותר בהיסטוריה. אבל בסוף התוכנית נשארה לי בעיה. מה קרה לאוניה עצמה? למה אין היא ממוקמת באיזה חוף ישראלי ומשמשת מוסיאון או אתר היסטורי?

שאלתי את דליה גוטמן, מפקדת התוכנית בטלוויזיה מה קרה לאוניה עצמה.

פשוט שרפו אותה. היא היתה במצב הרוס לגמרי, וכנראה אי אפשר היה לשפץ אותה. אז יום אחד שרפו אותה, ואין זכר לאקסודוס. מלבד הזיכרונות והסיפורים.

● דליה, איך היתה העבודה להכנת התוכנית? איך התחלת?

לי היה חלוסי-חיים, להביא אוניית-מעפילים שלמה לאולפן ולעשות תוכנית על ההעפלה. זה היה חלום שידעתי כי לא יתגשם. ופיתאום יעקב אגמון פנה אליי והציע לעשות תוכנית על אקסודוס. מה שאני ידעתי על הנושא זה פחות או יותר מה שכתוב בספר המפורסם של ליאון יוריס. כשהתחלתי לחקור, ראיתי כמה הרבה אני לא יודעת, והבנתי שצריך לעשות תוכנית. במשך חודשיים שוטטנו בארץ, תמי גרוס, התחקירנית, ואני דיברנו עם עשרות אנשים, שמענו סיפורים מעניינים. האנשים עשו לנו כיי גוסיס איזוריים. הקבוצה ההונגרית נפגשה לחוד, קבוצת הנוער הציוני, הצרפתים.

● אני מבונה שכמו תמיד, חלק מהאנשים, שהודד מנו לאולסן ולא דיברו, נעלבו?

זה נכון. ראגנו להגיד לכל אחר שאולי לא ייצא לו לרבר, ואם הוא ידבר אולי זה יירד בעריכה. אבל כמו תמיד, עם כל ההסברים, היו אנשים שנפגעו. זה אחר הרברים שתמיד גורם לי צער, שבסוף יוצאים אנשים מאוכזבים, אבל אין, כנראה, מה לעשות נגד זה.

טלוויזיה

● איך השגתם את הראיון עם פראנסואה מיט' ראן?

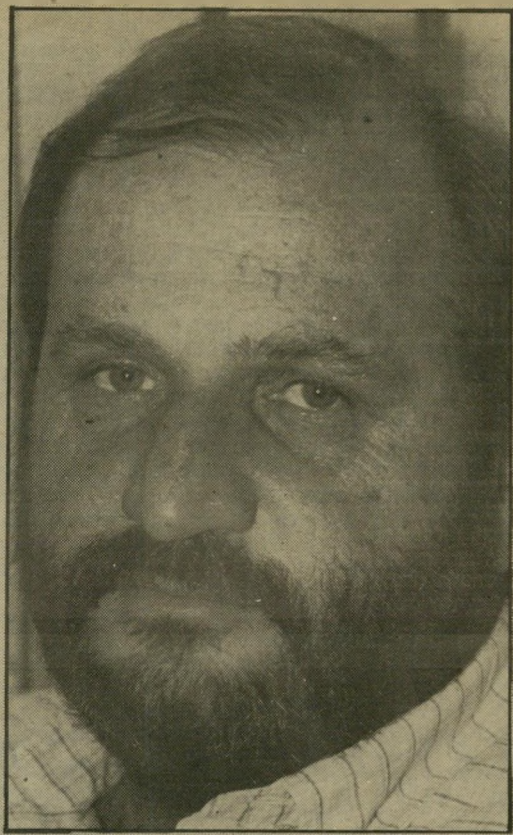
זה היה קשה מאוד. הפעלנו רשת גדולה של מבקשים, הפעלנו את הלובי היהודי, והוא לא הסכים. בסוף, איכשהו, הוא השתכנע שזה ראיון נוסטאלגי בלבד, והוא הסכים.

● עוד נקודה שמעניינת אותי: למה שימשה האר-ניה לפני שהסכה לאוניית-מעפילים?

זו היתה אוניית-שעשועים אמריקאית בשם פרוידום וורפילד. שנוערה ל-120 זוגות של נופשים, עד שקנו אותה והכניסו אותה להיסטוריה של העם היהודי.

● דליה, את עובדת של מחלקת-הבידור של הני לווזיה. האם שני חלקי הסרט נחשבים בעיני הטלוויזיה כבידור?

באמת, הפעם זה נפל בין הכיסאות של בידור ותיעוד, ואני מקווה שהצופים יחננו והשכילו. (דניאלה שמי')

צילום: אריאל סגן

רפי שדה:

„מלונאי אילת אינם גובי המיסים של העיריה!“

ועדת-השרים לענייני-ההגנה החליטה, בהמלצתו של ראש עיריית-אילת רפי הוכמן, לגבות מס-גולגולת מכל תייר השוהה באילת.

הוכמן דרש כי כל תייר המגיע לאילת ישלשל לקופת-העיריה בין הצי דולר ל-80 סנט עבור שהייה בעיר-הנופש הדרומית.

מלונאי אילת כועסים. שאלתי את רפי שדה, מנכ"ל חברה שיש לה ארבעה מלונות באילת, ממה החשש.

מס-הגולגולת, או — כמו שרוצים לכנות את המס בארץ — מס-תייר, ייקר את אילת, ואת שרותי-התיירות שהיא מעניקה. אני חושב שמלונאי אילת לא צריכים להיות גובי-המיסים של העיריה. זה לא תפקידנו, וזה לא צודק.

● מה סירדו, גובי המיסים?

אנחנו נגבה מכל תייר את מס-הגולגולת. המס יעבור לעיריית-אילת, ומי יתן לדינו שהעיריה לא תחליט להשתמש בכסף הזה לשיפור פני העיר אילת לתושבי אילת, במקום להשקיע אותו בשיפור התיירות, כמו שצריך להיות?

כולנו מכירים את המקום שבו אנו חיים. הכסף שייגבה יכול להיות מושקע בשנת-בחירות לטובת אורחי-אילת, ולא לתיירים.

אילת

לא תיירי אילת הם הבוחרים את ראש-העיריה. זאת עושים תושבי אילת, וראש-העיריה הוא שחליט לאן להעביר את הכספים.

● כמה כסף ייגבה במס-הגולגולת?

מדובר על כמיליון דולר לשנה. זהו כחלילט סכום הגון, היכול לעזור לתיירות. אנחנו חוששים, ולדעתנו די בצדק, שזה בעצם יעבור לתושבי אילת.

● יש עוד מקום בעולם שבו גובים מס-תיירות?

כן, בשווייץ. זה נקרא מס-נופש. ובניו-יורק גובה העיריה מכל תייר מס עבור השרותים שהיא נותנת לו.

● אם בכל מקום בעולם כן, למה כאן לא?

אנחנו לא מחקים את כל הדברים הטובים בעולם, ואין מקום לחקות דווקא את מס-הגולגולת. כשהייתי בניו-יורק רגתי תמיד על-כך שאני צריך לשלם מס לעיריה. ניו-יורק זו לא ישראל ולא אילת, ואנחנו כאן צריכים לשפר את התיירות, ולא להכביד על התייר.

צילום: מנשה תולעם החזן

ניצה שפירא-ליבאי:

„בצמרת צה"ל יש צוואר בקבוק לגבי נשים!“

קצינת-ח"ן ראשית בצה"ל, אמירה דותן, סיימה את תפקידה. את מקומה תפסה חדווה אלמוג, שהצליחה לה-ניע לתפקיד הרם ביותר לאשה בצבא.

שאלתי את היועצת היוצאת של ראש-הממשלה לענייני-נשים, ניצה שפירא-ליבאי, מדוע בכלל יש צורך בקצינת-ח"ן ראשית.

יש הרבה מאוד דברים בצבא, מבחינת מעמד האשה, שעדיין צריכים לפתח. יש, לדעתי, כר עצום לפעולה לשינוי בתפיסת תפקיד האשה, ודווקא בצבא. עדיין צריכים לפתוח לפני הנשים תחומים חדשים כעבודה, בהתייחסות הפיקוד. ובעיקר, עוד לא נגמרה המילחמה נגד הגישה הסטרייטיפית לאשה.

● למה את מתכוונת?

הצבא הוא מעוז השוניזם. זהו מעוזם של המצואים והלוחמים. יש מקום לטפל בתפיסה נכונה של האשה במעוז זה. אשה הסובלת מהטרדות מיניות — שיהיה לה אל מי לפנות. וכמובן, שיפסיקו להתייחס לאשה כאל מוכירה, משרתת או חברת-בילויים. יש בצבא אפליה, ריעות קדומות. לא פתחו לפני הנשים את כל המיקצועות. זה דבר שדרוש בו שינוי. עוד אין לנו הפתיחות הקיימת בארצות-הברית.

● אבל למה דווקא קצינת-ח"ן, ולא קציני-ח"ן?

כי אין כמו הנשים המכירות את מצבן. האשה מודעת יותר לאפליה, לריעות קדומות. יש לה הרגישויות הנכונות לטפל בבעיות האשה בצבא. היא המודעת לסטרייטיפים, והיא שצריכה לפתור אותם.

צבא

● אם כך, למה שלא ימנו בצבא קציני מיוחד לענייני-ג'נרלים, למשל? גם להם יש בעיות מיוחדות!

הג'נרלים אינם שונים. הם לא נתפסים כדבר שונה, אחר. בעוד שלצערי הנשים עדיין נתפסות כך.

● ולמה בעצם לא קצינת-קשר ראשית, או קצינת-רסואה ראשית? למה רק קצינת-ח"ן?

אני בעד לקדם נשים לדרגות גבוהות. אבל על זה יש כל הזמן מאבקים. תמכתי, למשל, שקצינת-ח"ן ראשית תשב בוועדת-המינויים בצמרת צה"ל. צה"ל לא כלי-כך הסכים, והגיע לפשרה שאשה תשב רק כאשר יהיו המועמדות נשים. הטענה שלך נכונה. באמת לא ברור מדוע לא תהיה קצינת-קשר ראשית אשה. אבל בצמרת צה"ל יש צווארי-בקבוק, שונים לא מגיעות אליי. זו תקופה קריטית. צה"ל מתחיל טיפוי-טיפין להתייחס לאשה כאל מפקדת העומדת בראש מערכת, אבל עם כל הפתיחות יש עוד הרבה מה לעשות שם. (רונית אנטלר)